

บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
เรื่อง การใช้มาตรการบังคับทางปกครองกับเจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิด
วินัยทางงบประมาณและการคลังที่ไม่ชำระค่าปรับทางปกครอง
ตามมติคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้มีหนังสือ ที่ ตผ ๐๐๑๔/๒๓๓๑ ลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๔ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อปัญหาเกี่ยวกับการใช้มาตรการบังคับทางปกครองกับเจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิดวินัยทางงบประมาณและการคลังที่ไม่ชำระค่าปรับทางปกครองตามมติคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน สรุปข้อเท็จจริงได้ ดังนี้

เดิมการวินิจฉัยความผิดวินัยทางงบประมาณและการคลังเป็นอำนาจของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยการพิจารณาวินิจฉัยและสั่งลงโทษทางปกครองจะต้องดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการพิจารณาวินิจฉัยความผิดวินัยทางงบประมาณและการคลัง พ.ศ. ๒๕๔๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กล่าวคือ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินโดยผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้เสนอเรื่องต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินให้ลงโทษทางปกครองแก่ผู้รับตรวจ ในกรณีที่ตรวจสอบพบข้อบกพร่องเนื่องจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยรับตรวจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี หรือแบบแผนการปฏิบัติราชการ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินจะวินิจฉัยความผิดและกำหนดโทษปรับเป็นค่าปรับทางปกครอง โดยหักจากเงินเดือนหรือหักเท่ากับจำนวนเงินที่พึงได้รับในเวลาที่กระทำความผิด หากไม่มีการชำระเงินค่าปรับให้ถูกต้องครบถ้วน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจะมีหนังสือเตือนให้ผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองชำระภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวันทำการ ถ้าไม่มีการปฏิบัติตามคำเตือนคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินอาจมีคำสั่งให้ใช้มาตรการบังคับตามคำวินิจฉัย โดยให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้น และขายทอดตลาด เพื่อชำระเงินให้ครบถ้วน โดยนำความในมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ต่อมาเมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับ โดยมาตรา ๑๑๔ บัญญัติให้ถือว่าการดำเนินการใดตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน หรือสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งได้ดำเนินการก่อนวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ อันเป็นวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับ ถือเป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินจึงออกระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการพิจารณาวินิจฉัยความผิดวินัยการเงินการคลังของรัฐ

พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยกำหนดให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้แจ้งคำวินิจฉัยให้ผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองทราบและให้ผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองชำระเงินค่าปรับต่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามคำวินิจฉัย กรณีไม่มีการชำระเงินค่าปรับครบถ้วนตามเวลาที่กำหนด ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีหนังสือเตือนให้ผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองชำระเงินค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวันทำการ หากไม่ปฏิบัติตามคำเตือน คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินอาจให้นำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

โดยที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจหน้าที่ในการวางนโยบายการตรวจเงินแผ่นดิน กำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน กำกับการตรวจเงินแผ่นดินให้เป็นไปตามนโยบายและหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินและตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ โดยรับผิดชอบต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งต้องรับฟังคำแนะนำ ข้อเสนอแนะ หรือข้อท้วงติงของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินด้วยการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินในบางกรณีมีความแตกต่างจากองค์กรอื่น

เพื่อให้การใช้มาตรการบังคับทางปกครองของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจึงขอหารือถึงแนวทางในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามหมวด ๒/๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ในกรณีดังต่อไปนี้

๑. ปัจจุบันมีกรณีที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินได้วินิจฉัยความผิดวินัยทางงบประมาณและการคลังและกำหนดโทษปรับทางปกครอง แต่มีผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองไม่ชำระค่าปรับทางปกครองภายในระยะเวลาที่กำหนดอยู่หลายราย ซึ่งตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการพิจารณาวินิจฉัยความผิดวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๔๙ กำหนดให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินนำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑ มิได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการมอบอำนาจไว้ ดังนั้น หากคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินจะมอบอำนาจให้กับผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินในการพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครองจะเป็นการขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องหรือไม่ และจะส่งผลให้กระบวนการบังคับทางปกครองไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

๒. กรณีคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีมติให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินดำเนินการบังคับทางปกครองกับผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครอง สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินในฐานะเป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน จะสามารถดำเนินการยื่นคำขอฝ่ายเดียวแทนคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินซึ่งเป็นคณะกรรมการตามกฎหมายเพื่อให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับทางปกครองแทนได้หรือไม่ อย่างไร และหากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินสามารถดำเนินการแทนได้ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินสามารถมอบอำนาจเป็นการทั่วไปให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินดำเนินการดังกล่าวได้หรือไม่ อย่างไร

๓. กรณีผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองไม่ชำระค่าปรับทางปกครองภายในระยะเวลาที่กำหนดนั้น ข้อเท็จจริงปรากฏว่าสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินโดยผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินได้มีหนังสือเตือนให้ผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองชำระค่าปรับทางปกครองแล้วหลายรายตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการพิจารณาวินิจฉัยความผิดวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒ จะเป็นการขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องหรือไม่ และจะส่งผลให้กระบวนการบังคับทางปกครองไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ อย่างไร และคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินสามารถมอบอำนาจให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินออกหนังสือเตือนแทนได้หรือไม่ อย่างไร

๔. กรณีที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินได้ออกคำวินิจฉัยชี้ขาดความผิดวินัยทางงบประมาณและการคลัง ที่ วค. ๑๓/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๗ ให้นางสาว บ. ชำระค่าปรับทางปกครองจำนวนทั้งสิ้น ๑๐๒,๐๐๐ บาท แต่นางสาว บ. ได้ยื่นหนังสือขอผ่อนผันการชำระค่าปรับทางปกครองตามหนังสือขอผ่อนผันเงินค่าปรับทางปกครอง ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินพิจารณาแล้วมีมติให้นางสาว บ. ผ่อนชำระตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาการขอเปลี่ยนแปลงหรือผ่อนผันการชำระค่าปรับทางปกครองตามคำวินิจฉัยชี้ขาดความผิดวินัยทางงบประมาณและการคลังของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน โดยให้นางสาว บ. ผ่อนชำระค่าปรับทางปกครองเป็นรายเดือน จำนวน ๕๑ งวด งวดละ ๒,๐๐๐ บาท ภายในวันที่ ๕ ของทุกเดือน และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินแจ้งให้นางสาว บ. ดำเนินการชำระค่าปรับทางปกครองให้เป็นไปตามมติดังกล่าว นางสาว บ. ได้มีการชำระค่าปรับบ้างเป็นครั้งคราว ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินจึงส่งหนังสือเตือนให้ชำระเงินอีก แต่นางสาว บ. เพิกเฉยไม่ชำระตามระยะเวลาที่กำหนด คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินจึงมีมติให้ใช้มาตรการบังคับทางปกครองกับนางสาว บ. โดยการยึดหรืออายัดทรัพย์สินขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินค่าปรับทางปกครองให้ครบถ้วน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจะถือว่าวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๗ เป็นวันเริ่มต้นนับระยะเวลาการบังคับทางปกครองได้หรือไม่ อย่างไร

๕. กรณีที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินได้มีมติให้ดำเนินการบังคับทางปกครองโดยการยึด อายัดทรัพย์สินของผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครอง จำนวน ๒๗ ราย เกินกว่า ๑ ปี นับแต่วันที่กฎกระทรวงกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครองและการแต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ และเป็นกรณีที่ไม่เคยมีการยึด อายัดทรัพย์สินมาก่อน แต่ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินการสืบทรัพย์นั้น สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินสามารถดำเนินการยึด อายัดทรัพย์สินต่อไปได้หรือไม่ จะเป็นการขัดต่อข้อ ๖ ของกฎกระทรวงฉบับดังกล่าวหรือไม่

๖. การที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีคำวินิจฉัยชี้ขาดลงโทษผู้ทำผิดวินัยทางงบประมาณและการคลังและมีมติให้ดำเนินการบังคับทางปกครองโดยการยึด อายัดขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครอง จำนวน ๒๗ ราย ก่อนที่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ จะประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ด้วยสภาพการบริหารงานภายในองค์กรภายใต้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่แตกต่างจากหน่วยงานอื่น ประกอบกับกฎหมาย ระเบียบ หรือกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการบังคับทางปกครองยังไม่ชัดเจนเพียงพอ และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินยังไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ไม่มีคู่มือหรือแนวปฏิบัติที่ดีในการบังคับทางปกครอง ทั้งอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่จะต้องดำเนินการยึด อายัดทรัพย์สินของผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครอง จำนวน ๒๗ ราย

ให้แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ซึ่งหากไม่ดำเนินการอาจเกิดความเสียหายแก่ราชการได้ ในการนี้ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีมติเห็นชอบให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินใช้สิทธิทางศาลอีกทางหนึ่งด้วยแล้ว จึงขอหารือว่า หากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจะดำเนินการโดยใช้สิทธิทางศาลกับผู้ถูกลงโทษทางปกครองข้างต้นแทนการใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องแล้วจะสามารถดำเนินการได้หรือไม่ และขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือไม่

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน โดยมีผู้แทนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า ปัจจุบันมีกรณีที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินได้มีคำวินิจฉัยชี้ขาดความผิดทางวินัยทางงบประมาณและการคลังสั่งลงโทษปรับทางปกครอง ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๐ รวม ๒๗ ราย โดยในจำนวนดังกล่าวคณะกรรมการฯ ได้มีมติในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๑ ให้ใช้มาตรการบังคับทางปกครอง จำนวน ๒๔ ราย และในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๓ ราย ในการนี้ มี ๓ รายที่กำหนดเวลาการบังคับตามคำวินิจฉัยดังกล่าวจะสิ้นสุดลงในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีมติให้ใช้มาตรการบังคับทางปกครองในกรณีข้างต้น สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินยังมิได้ดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ถูกลงโทษ โดยอยู่ในระหว่างดำเนินการสืบหาทรัพย์สินของบุคคลดังกล่าว นอกจากนี้ ในกรณีการวินิจฉัยชี้ขาดความผิดทางวินัยทางงบประมาณและการคลังรายนางสาว บ. ซึ่งพ้นสถานะเจ้าหน้าที่แล้วนั้น มิได้มีการแจ้งสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลปกครองไว้ในคำวินิจฉัยฯ และนางสาว บ. มิได้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งนั้น

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ประกอบกับข้อเท็จจริงเพิ่มเติมดังกล่าวแล้ว เห็นว่า มีประเด็นที่ต้องพิจารณา ๔ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง กรณีปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ได้แก่ การมอบอำนาจให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครอง เพื่อให้มีการชำระค่าปรับทางปกครองตามคำวินิจฉัยชี้ขาดความผิดวินัยทางงบประมาณและการคลังได้หรือไม่ การมีมติให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินดำเนินการบังคับทางปกครองกับผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครอง สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจะสามารถยื่นคำขอฝ่ายเดียวแทนคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเพื่อให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับทางปกครองแทนได้หรือไม่ และในกรณีที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินโดยผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินได้มีหนังสือเตือนให้ผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองชำระค่าปรับทางปกครองตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการพิจารณาวินิจฉัยความผิดวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินสามารถมอบอำนาจให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินออกหนังสือเตือนแทนได้หรือไม่ นั้น คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเห็นว่า มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยเบื้องต้นเสียก่อนว่าจะนำพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้บังคับแก่กรณีที่หารือนี้โดยตรงได้หรือไม่

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๔ (๒)^๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ประกอบกับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๑๒ องค์การอิสระ ส่วนที่ ๕ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน แล้ว เห็นว่า เมื่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นองค์กรอิสระ ตามรัฐธรรมนูญและคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินใช้อำนาจตามมาตรา ๒๔๐ (๕)^๒ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ สั่งลงโทษทางปกครองกรณีมีการกระทำผิดกฎหมาย ว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ อันเป็นการใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญโดยเฉพาะ จึงไม่อาจนำ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินในการ ใช้อำนาจสั่งลงโทษทางปกครองในกรณีที่ทำหรือได้โดยตรง

อย่างไรก็ตาม เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๐ วรรคสอง บัญญัติให้การสั่งลงโทษทางปกครองดังกล่าวเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินได้อาศัยอำนาจในมาตรา ๕^๓ มาตรา ๑๕ (๑๔)^๔

มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้มีให้ใช้บังคับแก่

(๑) รัฐสภาและคณะรัฐมนตรี

(๒) องค์กรที่ใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญโดยเฉพาะ

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๒๔๐ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) วางนโยบายการตรวจเงินแผ่นดิน

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน

(๓) กำกับการตรวจเงินแผ่นดินให้เป็นไปตาม (๑) และ (๒) และกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

(๔) ให้คำปรึกษา แนะนำ หรือเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินแผ่นดินให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วย

วินัยการเงินการคลังของรัฐ รวมทั้งการให้คำแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐในการแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินแผ่นดิน

(๕) สั่งลงโทษทางปกครองกรณีมีการกระทำผิดกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

ผู้ถูกสั่งลงโทษตาม (๕) อาจอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับคำสั่ง ในการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุดต้องคำนึงถึงนโยบายการตรวจเงินแผ่นดินและหลักเกณฑ์ มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินตาม (๑) และ (๒) ประกอบด้วย

มาตรา ๕ ให้ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ และให้มีอำนาจออกประกาศหรือระเบียบโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ประกาศและระเบียบตามวรรคหนึ่งที่มีผลเป็นการทั่วไป เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา แล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๑๕ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการวางนโยบาย การตรวจเงินแผ่นดิน การกำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีพิจารณาในเรื่องวินัย ทางงบประมาณและการคลัง การให้คำปรึกษาและคำแนะนำ การเสนอแนะให้มีการแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับการ ตรวจเงินแผ่นดิน การกำหนดโทษปรับทางปกครอง การพิจารณาวินิจฉัยความผิดวินัยทางงบประมาณและการคลัง ในฐานะที่เป็นองค์กรสูงสุด การพิจารณาเลือกผู้สมควรดำรงตำแหน่งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และการดำเนินการอื่น ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ในเรื่องดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๑๔) ออกระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศตามอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

และมาตรา ๑๙^๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ออกระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยวินัยทางงบประมาณและการคลัง พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยข้อ ๑๑^๖ ของระเบียบดังกล่าว กำหนดให้นำมาตรา ๕๗^๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ประกอบกับมาตรา ๑๑๓^๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้บัญญัติรองรับบรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ มติและคำสั่งของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปเสมือนระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ มติและคำสั่งของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑ ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑

“มาตรา ๑๙ เพื่อให้ระบบการควบคุมการตรวจสอบการเงินแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีวินัย ให้มีคณะกรรมการวินัยทางงบประมาณและการคลังคณะหนึ่ง ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งขึ้นตามมาตรา ๒๐ มีอำนาจหน้าที่พิจารณาและกำหนดโทษปรับทางปกครองเบื้องต้นแก่เจ้าหน้าที่หรือพนักงานของหน่วยรับตรวจที่ฝ่าฝืนมาตรการเกี่ยวกับการควบคุมการเงินของรัฐที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรการเกี่ยวกับการควบคุมการเงินของรัฐตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

- (๑) ข้อกำหนดใดที่การฝ่าฝืนจะมีโทษทางวินัยทางงบประมาณและการคลังต้องระบุไว้โดยชัดแจ้ง
- (๒) เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการเงินตำแหน่งใดหรือเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง

ในเรื่องใด ๆ ก็จะต้องเป็นผู้ที่ต้องรับผิดทางวินัยทางงบประมาณและการคลังเมื่อมีการฝ่าฝืนข้อกำหนดดังกล่าว จะต้องระบุไว้โดยชัดแจ้ง

- (๓) อัตราโทษปรับทางปกครอง

ในการกำหนดโทษปรับทางปกครองเบื้องต้นนั้น ให้คณะกรรมการวินัยทางงบประมาณและการคลังคำนึงถึงระดับความรับผิดชอบของตำแหน่งของผู้กระทำผิดวินัย ความสำคัญของมาตรการควบคุมการเงินของรัฐที่มีการละเมิด ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับราชการ เจตนาของผู้กระทำผิดวินัย และหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขอื่นที่คณะกรรมการกำหนด

“ข้อ ๑๑ กรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับโทษปรับทางปกครองพ้นจากสถานะเจ้าหน้าที่ อันไม่อาจดำเนินการตามข้อ ๑๐ ได้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินค่าปรับ และให้นำความในมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

“มาตรา ๕๗ คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ผู้ใดชำระเงิน ถ้าถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระ โดยถูกต้องครบถ้วน ให้เจ้าหน้าที่มีหนังสือเตือนให้ผู้นั้นชำระภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ถ้าไม่มีการปฏิบัติตามคำเตือน เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้น และขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วน

วิธีการยึด การอายัดและการขายทอดตลาดทรัพย์สินให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม ส่วนผู้มีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดหรือขายทอดตลาดให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“มาตรา ๑๑๓ บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ มติและคำสั่งของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน หรือสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปเสมือนระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ มติและคำสั่งของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน หรือสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

และมาตรา ๑๑๔^๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวได้บัญญัติรองรับบรรดาการดำเนินการใด ๆ ตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินหรือสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งดำเนินการก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับ ให้ถือว่าการนั้นเป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑ ส่วนการดำเนินการต่อไปให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑

เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕ วรรคสอง^{๑๐} มาตรา ๒๗^{๑๑} และมาตรา ๓๒ (๔)^{๑๒} ได้บัญญัติให้อำนาจแก่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินที่จะออกระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ หรือคำสั่งที่เกี่ยวกับการกำกับการตรวจเงินแผ่นดิน รวมทั้งการอื่นใดอันจำเป็นต่อการดำเนินงานของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินหรือสำนักงาน

“มาตรา ๑๑๔ บรรดาการดำเนินการใด ๆ ตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน หรือสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งดำเนินการก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ถ้าการนั้นอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน หรือสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ถือว่าการนั้นเป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ส่วนการดำเนินการต่อไปให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“มาตรา ๕

ฯลฯ

ฯลฯ

ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้คณะกรรมการหรือผู้ว่าการมีอำนาจกำหนดหรือมีคำสั่งเรื่องใด ถ้ามิได้กำหนดวิธีการไว้เป็นการเฉพาะ ให้คณะกรรมการหรือผู้ว่าการกำหนดโดยทำเป็นระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่ง แล้วแต่กรณี และถ้าระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้นใช้บังคับแก่บุคคลทั่วไป ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและให้ดำเนินการประกาศตามวรรคหนึ่งด้วย ทั้งนี้ ถ้าระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งได้มีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานไว้ คณะกรรมการหรือผู้ว่าการต้องกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจนด้วย

“มาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) วางนโยบายการตรวจเงินแผ่นดิน

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน

(๓) กำกับการตรวจเงินแผ่นดินให้เป็นไปตาม (๑) และ (๒) และตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

(๔) ให้คำปรึกษา แนะนำ หรือเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินแผ่นดินให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ รวมทั้งการให้คำแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐในการแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินแผ่นดิน

(๕) ส่งลงโทษทางปกครองกรณีมีการกระทำผิดกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

(๖) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่น

ในการกำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานตาม (๒) ให้คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นของหน่วยรับตรวจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

“มาตรา ๓๒ นอกจากหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกระเบียบ ประกาศ หรือข้อบังคับในเรื่องดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๔) การอื่นใดอันจำเป็นต่อการดำเนินงานของผู้ว่าการหรือสำนักงาน หรือการทำให้บุคคลดังกล่าวทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ฯลฯ

ฯลฯ

การตรวจเงินแผ่นดินได้ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินจึงได้ออกระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการพิจารณาความผิดวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยให้ยกเลิกระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยวินัยทางงบประมาณและการคลัง พ.ศ. ๒๕๔๔ และข้อ ๔๙^{๑๓} วรรคหนึ่ง ของระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการพิจารณาความผิดวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติว่า “การลงโทษปรับทางปกครองให้สำนักงานแจ้งคำวินิจฉัยให้ผู้ถูกลงโทษทราบและให้ผู้ถูกลงโทษชำระเงินค่าปรับต่อสำนักงานตามคำวินิจฉัย” และวรรคสอง บัญญัติว่า “กรณีถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระเงินค่าปรับโดยถูกต้องครบถ้วน ให้สำนักงานมีหนังสือเตือนให้ผู้ถูกลงโทษชำระเงินค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวันทำการ ถ้าไม่มีการปฏิบัติตามคำเตือน คณะกรรมการอาจให้น่ากฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม” ประกอบกับเมื่อข้อเท็จจริงจากคำชี้แจงของผู้แทนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ความว่า คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินอาศัยอำนาจตามข้อ ๔๙ วรรคสอง ดังกล่าว มีมติให้นำพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินย่อมมีอำนาจกระทำได้ กรณีจึงต้องนำพระราชบัญญัติดังกล่าวมาใช้บังคับแก่การบังคับตามคำสั่งให้ชำระค่าปรับทางปกครองโดยอนุโลม ซึ่งหมายความว่า ให้นำมาใช้บังคับเท่าที่กระทำได้โดยไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑ ระเบียบ และมติที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินได้ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว

ดังนั้น เมื่อระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยวินัยทางงบประมาณและการคลัง พ.ศ. ๒๕๔๔ และระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการพิจารณาความผิดวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจดำเนินการใช้มาตรการบังคับทางปกครองเพื่อให้มีการชำระค่าปรับทางปกครองตามคำวินิจฉัยชี้ขาดความผิดวินัยทางงบประมาณและการคลัง ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินดำเนินการบังคับทางปกครองกับผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครอง ซึ่งหมายความรวมถึงการให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินยื่นคำขอฝ่ายเดียวแทนคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเพื่อให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับทางปกครองแทน และให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินโดยผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินมีหนังสือเตือนให้ผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองชำระค่าปรับทางปกครอง กรณีจึงต้องบังคับตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินดังกล่าว โดยต้องนำพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้บังคับในกรณีที่ระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินฯ นั้นไม่ได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะ กล่าวคือ ก่อนการใช้บังคับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑ ในกรณีมีคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชำระเงินค่าปรับ และหากไม่ชำระให้ถูกต้องครบถ้วน ต้องดำเนินการ

^{๑๓}ข้อ ๔๙ การลงโทษปรับทางปกครองให้สำนักงานแจ้งคำวินิจฉัยให้ผู้ถูกลงโทษทราบและให้ผู้ถูกลงโทษชำระเงินค่าปรับต่อสำนักงานตามคำวินิจฉัย

กรณีถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระเงินค่าปรับโดยถูกต้องครบถ้วน ให้สำนักงานมีหนังสือเตือนให้ผู้ถูกลงโทษชำระเงินค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวันทำการ ถ้าไม่มีการปฏิบัติตามคำเตือน คณะกรรมการอาจให้น่ากฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามวรรคสองให้ใช้เพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโทษทางปกครอง โดยให้กระทบกระเทือนผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองน้อยที่สุด

เงินค่าปรับทางปกครองให้สำนักงานนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน แล้วรายงานให้คณะกรรมการทราบทุกครั้ง

บังคับทางปกครองตามมาตรา ๕๗^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จนกว่าพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับ เมื่อพระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลใช้บังคับและได้ยกเลิกมาตรา ๕๗ ดังกล่าวแล้ว กรณีก็ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๖๓/๗^{๑๕} แห่งพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลม^{๑๖} ส่วนกรณีที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีคำวินิจฉัยชี้ขาดความผิดวินัยการเงินการคลังของรัฐ หลังจากวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๒ อันเป็นวันที่ระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการพิจารณาความผิดวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับ การจะนำพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ มาใช้บังคับแก่การยึด หรืออายัดทรัพย์สินของผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองโดยอนุโลม ต้องเป็นไปตามมติของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งอาจมีมติเฉพาะเรื่องหรือมีมติเป็นการทั่วไปก็ได้

ประเด็นที่สอง กรณีคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินได้มีคำวินิจฉัยชี้ขาดความผิดวินัยทางงบประมาณและการคลัง ที่ วค. ๑๓/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๗ สั่งให้นางสาว บ. ชำระค่าปรับทางปกครอง และคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินพิจารณาแล้วมีมติให้นางสาว บ. ผ่อนชำระค่าปรับ ต่อมานางสาว บ. เพิกเฉยไม่ชำระตามระยะเวลาที่กำหนด คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินจึงมีมติให้ใช้มาตรการบังคับทางปกครองกับนางสาว บ. โดยการยึดหรืออายัดทรัพย์สินและขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินค่าปรับทางปกครองให้ครบถ้วน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจะถือเอาวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๗ ที่ได้มีคำวินิจฉัยชี้ขาดความผิดวินัยทางงบประมาณและการคลัง เป็นวันเริ่มต้นนับระยะเวลาการบังคับทางปกครองได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า มาตรา ๖๓/๘ วรรคหนึ่ง^{๑๗} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ได้บัญญัติให้การยึดหรืออายัดทรัพย์สินจะต้องกระทำภายในสิบปีนับแต่วันที่คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุด เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินได้มีคำวินิจฉัยชี้ขาดความผิดวินัยทางงบประมาณและการคลัง สั่งลงโทษปรับทางปกครอง ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๗ โดยคำวินิจฉัยฯ

^{๑๔}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๗, ข้างต้น

^{๑๕}มาตรา ๖๓/๗ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่มีคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน ถ้าถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระโดยถูกต้องครบถ้วน ให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองมีหนังสือเตือนให้ผู้นั้นชำระภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ถ้าไม่มีการปฏิบัติตามคำเตือน เจ้าหน้าที่มีอำนาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้นและขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วนได้

ในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับทางปกครองเพื่อดำเนินการยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินต่อไป

เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครอง และการแต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับทางปกครองให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

^{๑๖}มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่บทบัญญัติมาตรา ๖๓/๑๕ มาตรา ๖๓/๑๖ มาตรา ๖๓/๑๗ มาตรา ๖๓/๑๘ และมาตรา ๖๓/๑๙ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

^{๑๗}มาตรา ๖๓/๘ หน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งให้ชำระเงินต้องดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินภายในสิบปีนับแต่วันที่คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุด

คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุดในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ไม่มีการอุทธรณ์คำสั่งต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองภายในระยะเวลาอุทธรณ์

(๒) เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์มีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ และไม่มีการฟ้องคดีต่อศาลภายในระยะเวลาการฟ้องคดี

(๓) ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษายกฟ้อง หรือเพิกถอนคำสั่งบางส่วน และคดีถึงที่สุดแล้ว

ที่แจ้งไปยังนางสาว บ. มิได้ระบุว่าคู่กรณีมีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รับคำสั่งตามมาตรา ๑๐๓^{๑๘} แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑ จึงเป็นกรณีที่คำสั่งที่อาจฟ้องต่อศาลปกครองได้มิได้ระบุวิธีการยื่นคำฟ้อง และระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ในคำสั่ง และไม่ปรากฏว่าได้มีการแจ้งข้อความที่ต้องระบุให้ผู้รับคำสั่งทราบในภายหลัง ระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องจึงขยายเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่รับคำสั่ง ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕๐^{๑๙} วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ประกอบกับกรณีนี้ไม่ปรากฏว่าผู้รับคำสั่งได้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว คำสั่งลงโทษปรับทางปกครองจึงเป็นที่สุดในวันที่พ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีสำหรับยื่นคำฟ้อง ดังนั้น ระยะเวลาสิบปีในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินย่อมเริ่มนับแต่วันพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีสำหรับยื่นคำฟ้องดังกล่าว ไม่ใช่วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๗ อันเป็นวันออกคำสั่งให้ชำระค่าปรับทางปกครอง ทั้งนี้ ตามมาตรา ๖๓/๘ วรรคสอง (๒)^{๒๐} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ

ประเด็นที่สาม กรณีที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีมติให้ใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการยึด อายัดทรัพย์สินของผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครอง แต่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินยังมิได้ดำเนินการยึด อายัดทรัพย์สินตามมติดังกล่าว และมตินี้ได้ออกมาเกินหนึ่งปี นับแต่วันที่กฎกระทรวงกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครองและการแต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับแล้ว หากสำนักงานฯ จะดำเนินการยึด อายัดทรัพย์สินนั้นในขณะนี้ จะขัดกับข้อ ๖ ของกฎกระทรวงดังกล่าว หรือไม่ เห็นว่า เมื่อได้ให้ความเห็นไว้ในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่าการนำพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ มาใช้บังคับโดยอนุโลมนั้น จะต้องไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินฯ ระเบียบ และมติของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ในกรณีนี้ ปรากฏตามรายงานการประชุมคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินที่เกี่ยวข้อง^{๒๑} ว่า คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้มีมติออกคำสั่งให้ใช้มาตรการบังคับทางปกครอง และมีมติให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้ดำเนินการบังคับทางปกครอง จึงเห็นได้ว่า คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครอง และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นเจ้าพนักงานบังคับทางปกครองแล้ว จึงไม่ต้องนำกฎกระทรวงที่ออกตามความในวรรคสามของมาตรา ๖๓/๗^{๒๒} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ซึ่งกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครองและการแต่งตั้ง

^{๑๘}มาตรา ๑๐๓ ผู้ถูกลงโทษทางปกครองอาจอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดได้ภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง

^{๑๙}มาตรา ๕๐ คำสั่งใดที่อาจฟ้องต่อศาลปกครองได้ ให้ผู้ออกคำสั่งระบุวิธีการยื่นคำฟ้อง และระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ในคำสั่งดังกล่าวด้วย

ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่ตามวรรคสองและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องมีกำหนดน้อยกว่าหนึ่งปี ให้ขยายเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง

ในกรณีที่ปรากฏต่อผู้ออกคำสั่งใดในภายหลังว่า ตนมิได้ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้นั้นดำเนินการแจ้งข้อความซึ่งพึงระบุดตามวรรคหนึ่งให้ผู้รับคำสั่งทราบโดยไม่ชักช้า ในกรณีนี้ให้ระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องเริ่มนับใหม่ นับแต่วันที่ได้รับแจ้งข้อความดังกล่าว

^{๒๐}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๗, ข้างต้น

^{๒๑}รายงานการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๕๙ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๙ ครั้งที่ ๔๐/๒๕๕๙ วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ครั้งที่ ๑๐/๒๕๖๐ วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ครั้งที่ ๒๑/๒๕๖๐ วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๐ ครั้งที่ ๕๒/๒๕๖๑ วันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ ครั้งที่ ๖๕/๒๕๖๑ วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ และครั้งที่ ๓๔/๒๕๖๒ วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๒

^{๒๒}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๕, ข้างต้น

เจ้าพนักงานบังคับทางปกครองมาใช้บังคับอีก กรณีจึงหาความจำเป็นต้องดำเนินการตามข้อ ๖^{๒๓} ของกฎกระทรวงดังกล่าวไม่

ประเด็นที่สี่ การที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีมติให้ดำเนินการบังคับทางปกครองโดยการยึด อาัยด และขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองแล้ว หากต่อมาสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจะดำเนินการโดยใช้สิทธิทางศาลกับผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครอง แทนการใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องแล้ว จะสามารถดำเนินการได้หรือไม่ เห็นว่า เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๖๓/๖^{๒๔} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ บัญญัติให้การบังคับทางปกครองมิให้ใช้บังคับกับการบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินหรือให้กระทำหรือละเว้นกระทำในกรณีที่หน่วยงานของรัฐได้ฟ้องคดีต่อศาลและศาลได้มีคำพิพากษาให้ชำระเงินหรือให้กระทำหรือละเว้นกระทำแล้ว และเมื่อศาลได้รับฟ้องคดีตามวรรคหนึ่งไว้แล้ว ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินและการบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำ เว้นแต่จะได้มีการถอนฟ้องหรือศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีจากสารบบความเพราะเหตุอื่น จึงเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ มิได้มีบทบัญญัติที่ห้ามหน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับตามคำสั่งทางปกครองแล้วฟ้องคดีต่อศาลเพื่อมีคำพิพากษาบังคับให้ชำระเงินตามคำสั่งนั้นอีก ดังนั้น แม้ว่าคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินจะมีมติให้ใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการยึดหรืออาัยดทรัพย์สินของผู้ขึ้นและขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วน โดยนำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลมแล้วก็ตาม สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินก็ยังสามารถดำเนินการใช้สิทธิทางศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาบังคับให้ผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองชำระเงินค่าปรับทางปกครองได้ แต่เมื่อศาลรับคำฟ้องแล้วจะดำเนินการบังคับทางปกครองต่อไปไม่ได้จนกว่าจะได้มีการถอนฟ้องหรือศาลจะมีคำสั่งจำหน่ายคดี

อนึ่ง คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า การดำเนินคดีในศาลจะต้องมีการหาข้อเท็จจริงหรือการสืบพยานเพิ่มเติม และยังสามารถต่อสู้ต่อไปได้ ซึ่งใช้เวลานานกว่าคดีจะถึงที่สุด ดังนั้น เมื่อมีมติให้ชำระค่าปรับทางปกครองของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินถึงที่สุดแล้ว หากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจะขอให้กรมบังคับคดีดำเนินการบังคับให้เป็นไปตามมติดังกล่าวก็ย่อม

^{๒๓}ข้อ ๖ บรรดาคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยวิธีการยึดหรืออาัยด และขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้อยู่ใต้บังคับของคำสั่งทางปกครองที่ได้ออกโดยชอบตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามกฎหมายกระทรวงนี้ และให้ดำเนินการยึดหรืออาัยดหรือขายทอดตลาดทรัพย์สินตามที่ระบุไว้ในคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครองต่อไปได้ แต่ต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

^{๒๔}มาตรา ๖๓/๖ บทบัญญัติในหมวดนี้มีให้ใช้บังคับกับการบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินหรือให้กระทำหรือละเว้นกระทำในกรณีที่หน่วยงานของรัฐได้ฟ้องคดีต่อศาลและศาลได้มีคำพิพากษาให้ชำระเงินหรือให้กระทำหรือละเว้นกระทำแล้ว

เมื่อศาลได้รับฟ้องคดีตามวรรคหนึ่งไว้แล้ว ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการตามส่วนที่ ๒ การบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน และส่วนที่ ๓ การบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำ เว้นแต่จะได้มีการถอนฟ้อง หรือศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีจากสารบบความเพราะเหตุอื่น ทั้งนี้ ไม่กระทบต่อการดำเนินการตามมาตรการบังคับทางปกครองที่เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการไปก่อนที่ศาลได้รับฟ้องคดี และให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการตามมาตรการบังคับทางปกครองในส่วนนั้นต่อไปจนแล้วเสร็จ

กระทำได้ทันทีตามมาตรา ๖๓/๑๕^{๒๕} ประกอบกับกฎกระทรวงกำหนดหน่วยงานของรัฐที่สามารถขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๒ (๑) เว้นแต่เมื่อดังกล่าวถึงที่สุดแล้วเป็นเวลาเกินหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ (๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒) ก็ต้องดำเนินการตามมาตรา ๖^{๒๖} แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว หรือหากคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินประสงค์จะให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินดำเนินการบังคับทางปกครองดังกล่าวได้เอง ก็ชอบที่จะกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินการดังกล่าว โดยไม่ต้องอนุโลมกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับ ดังเช่นที่ส่วนราชการบางแห่ง เช่น กรมสรรพากร และกรมศุลกากร เคยมีระเบียบดังกล่าวที่ออกโดยอาศัยอำนาจของกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินโดยมิต้องฟ้องคดีหรือขอให้กรมบังคับคดีดำเนินการแทน

(นายปรณ นิลประพันธ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตุลาคม ๒๕๖๔

^{๒๕}มาตรา ๖๓/๑๕ ในกรณีที่มีการบังคับให้ชำระเงินและค่าสิ่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุดแล้ว หากหน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งให้ชำระเงินประสงค์ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีในสังกัดกรมบังคับคดีดำเนินการบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งทางปกครองดังกล่าว ให้ยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลภายในสิบปีนับแต่วันที่คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุด เพื่อให้ศาลออกหมายบังคับคดีเพื่อบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งทางปกครองนั้น โดยระบุดำเนินการที่ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองยังมิได้ชำระตามคำสั่งทางปกครอง ทั้งนี้ ไม่ว่าหน่วยงานของรัฐยังไม่ได้บังคับทางปกครองหรือได้ดำเนินการบังคับทางปกครองแล้ว แต่ยังไม่ได้รับชำระเงินหรือได้รับชำระเงินไม่ครบถ้วน

เมื่อหน่วยงานของรัฐยื่นคำขอตามวรรคหนึ่ง ถ้าศาลเห็นว่าคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุดแล้ว ให้ศาลออกหมายบังคับคดีตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีและแจ้งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบเพื่อดำเนินการต่อไป โดยให้ถือว่าหน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งให้ชำระเงินเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา และให้ถือว่าผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา

เมื่อศาลออกหมายบังคับคดีแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐติดต่อกับกรมบังคับคดี พร้อมทั้งมีหนังสือแจ้งให้ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองทราบว่าศาลได้ตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีเพื่อดำเนินการบังคับคดีแล้ว

เพื่อประโยชน์ในการบังคับคดีตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าศาลจังหวัด ศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี หรือศาลแพ่งอื่นในกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี ที่ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล หรือที่ทรัพย์สินที่ถูกบังคับทางปกครองนั้นตั้งอยู่ในเขตศาลมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาด หรือทำคำสั่งในเรื่องใด ๆ อันเกี่ยวกับการบังคับคดี และเป็นศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดี

กรณีคำขอซึ่งอาจยื่นต่อศาลได้มากกว่าหนึ่งศาล ไม่ว่าจะเพราะภูมิลำเนาของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองก็ดี เพราะที่ตั้งของทรัพย์สินที่ถูกบังคับทางปกครองก็ดี หรือเพราะมีผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองหลายคนในมูลหนี้ที่เกี่ยวข้องกันก็ดี จะยื่นคำขอต่อศาลใดศาลหนึ่งเช่นว่านั้นก็ได้อ

หน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๖ หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นของรัฐตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

^{๒๖}มาตรา ๖ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินใดเป็นที่สุดแล้วเป็นเวลาเกินหนึ่งปีในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้หน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งนั้นดำเนินการบังคับทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ต่อไป โดยจะดำเนินการตามมาตรา ๖๓/๑๕ ได้ต่อเมื่อเป็นคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินซึ่งมีลักษณะตามที่กำหนดในกฎกระทรวง